

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

15. juni 2020

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 253 (Alm. del) af 4. juni 2020

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for de samlede samfundsøkonomiske konsekvenser og konsekvenserne for de offentlige finanser ved hhv.

- 1) at ledigheden stiger med 40.000 som antaget i Økonomisk Redegørelse maj 2020,
- 2) at ledigheden stiger med yderligere 100.000,
- 3) at langtidsledigheden stiger med ca. 24.000 som skønnet af AE-rådet?

Svar

Ad 1: En stigning i ledigheden som antaget i Økonomisk Redegørelse

I *Økonomisk Redegørelse*, maj 2020 skønnes ledigheden at stige med 42.000 fuldtids-personer i 2020 og at falde med 9.000 personer i 2021. I 2020 ventes det gennemsnitlige antal ledige dermed at udgøre 146.000 personer.

Den bratte stigning i ledigheden er afledt af coronakrisens påvirkning af den økonomiske aktivitet. For at understøtte økonomien er en række hjælpepakker sat i værk, som holder hånden under økonomien og beskæftigelsen og dermed også medvirker til at begrænse stigningen i ledigheden.

De samfundsøkonomiske konsekvenser af den aktuelle situation kan sammenfattes i udviklingen i BNP, der skønnes at falde med 5,3 pct. i 2020, hvor der i december blev skønnet en stigning på 1,5 pct. Den offentlige saldo skønnes i regeringens prognose til -160 mia. kr., svarende til -7,2 pct. af BNP, hvor der i december blev skønnet et underskud på 5,6 mia. kr., svarende til 0,2 pct. af BNP.

For nærmere om prognosen henvises til *Økonomisk Redegørelse*, maj 2020.

De markante initiativer, som regeringen og Folketinget har iværksat for at holde hånden under danske virksomheder og job, medfører direkte merudgifter i 2020 på over 100 mia. kr. svarende til i størrelsesordenen 5 pct. af BNP (opgjort på

tidspunktet for *Økonomisk Redegørelse, maj 2020*). De gennemførte initiativer skønnes med betydelig usikkerhed at indebære, at beskæftigelsen i 2020 er ca. 100.000 personer højere, end den ellers ville være (for året som helhed).

Ad 2) En stigning i ledigheden på yderligere 100.000 personer

En ledighedsstigning på yderligere 100.000 i forhold til skønnet i maj-redegørelsen medfører, at ledigheden stiger til 246.000 personer, hvilket ville være det højeste niveau siden 1996. Det bemærkes, at en stigning i ledigheden på 142.000 personer fra et år til det næste vil være uden fortilfælde. En sådan stigning vil være dobbelt så stor som den hidtil største stigning, der fandt sted i 1975, hvor ledigheden steg med 72.000 personer på et år. Selvom coronakrisen påvirker dansk økonomi betydeligt i år, vurderes en ledighedsstigning i den størrelsesorden ikke realistisk.

Det skal desuden tages i betragtning, at de seneste oplysninger peger på, at antallet af tilmeldte ledige har stabiliseret sig eller endda er svagt faldende efter en betydelig stigning i marts. De seneste tal fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering viser, at der pr. 9. juni er blevet 42.400 flere tilmeldte ledige siden 9. marts. For at opnå en stigning i ledigheden, der på årsgennemsnit svarer til eksemplet, vil den seneste udvikling skulle vende brat, og antallet af ledige vil skulle stige med betydeligt mere end 100.000 personer i andet halvår 2020.

De 100.000 personer svarer omtrent til det gennemsnitlige antal beskæftigede, som de erhvervs- og jobrettede tiltag (ekskl. likviditetstiltag) gennemført i kølvandet på coronakrisen vurderes at understøtte i 2020, *jf. ovenfor*.

Det er imidlertid ikke sådan, at en nedgang i beskæftigelsen på 100.000 personer nødvendigvis fører til en tilsvarende stigning i bruttoledigheden. Typisk vil et givet fald i beskæftigelsen give udslag i en lavere stigning i ledigheden. Det skyldes blandt andet, at nogle personer afgang fra arbejdsstyrken, hvis de mister beskæftigelse. Studerende, som modtager SU, optræder fx ikke i bruttoledighedsstatistikken, når de ikke er beskæftigede, mens andre frivilligt træder ud af arbejdsstyrken eller ikke opfylder kravene til at modtage ydelser eller indgå i bruttoledigheden. En stigning i ledigheden på 100.000 personer vil derfor under normale omstændigheder være afledt af et betydeligt større fald i beskæftigelsen.

Nedenfor er præsenteret et regneeksempel, hvor ledigheden stiger med yderligere 100.000 personer i 2020. Beregningen er udarbejdet ved brug af den økonomiske model ADAM, hvor efterspørgslen er styrende for udviklingen i økonomien på kort sigt. Det skal understreges, at påvirkningen af samfundsøkonomien og de offentlige finanser ikke alene afhænger af størrelsen af ledighedsstigningen, men også af *hvordan* ledighedsstigningen er fremkommet, altså om det skyldes bortfald af eksport, privatforbrug, investeringer eller lignende.

I forhold til påvirkningen af de offentlige finanser har det desuden også betydning, om de ledige kommer fra beskæftigelse og dermed ikke længere betaler skat

af lønindkomst, eller om der fx er tale om dimittender, der overgår til ledighed efter endt uddannelse. Dette er der ikke taget eksplicit stilling til i eksemplet nedenfor, som baserer sig på ADAM-modellens ligninger.

Det er i eksemplet lagt til grund, at ledigheden på årsniveau skal være 100.000 personer højere i 2020 sammenlignet med prognosen fra *Økonomisk Redegørelse*, maj 2020. I beregningen er det bagvedliggende efterspørgselsbortfald antaget ligeligt fordelt på den private efterspørgsel, således at faldet i privatforbruget, eksporten, boliginvesteringerne og erhvervsinvesteringerne er skaleret i forhold til prognosen fra maj, indtil den ønskede effekt på ledigheden opnås. Det giver anledning til, at BNP falder med 12,2 pct. i 2020 eller knap 2½ gange BNP-faldet i maj-redegørelsen, som i forvejen er historisk stort. Beskæftigelsen falder i eksemplet med over 200.000 personer i 2020. Til sammenligning skønnes beskæftigelsen at falde med 68.000 personer i 2020 i *Økonomisk Redegørelse*, maj 2020.

Det skal understreges, at der alene er tale om et beregningseksempel. Andre kombinationer af efterspørgselsfald vil også kunne medføre en stigning i ledigheden på 100.000 personer i ADAM-modellen.

De offentlige finanser (opgjort ved den faktiske offentlige saldo) anslås i denne beregning at blive forværret med yderligere godt 90 mia. kr. (svarende til ca. 4,1 pct. af strukturelt BNP). Det afspejler ikke kun større udgifter til ledighedsunderstøttelse, men også bortfald af indtægter fra indkomstskat, moms mv. Svækkelsen af de offentlige finanser sker som følge af (midlertidige) konjunkturbetingede påvirkninger, der skal ses i sammenhæng med blandt andet store automatiske stabilisatorer i dansk økonomi.

Ad 3) En stigning i langtidsledigheden på 24.000 personer

Langtidsledigheden udgjorde 0,6 pct. af arbejdsstyrken i 2019, svarende til knap 18.000 personer. Langtidsledigheden er opgjort som bruttoledige, der har været ledige i mere end et år. Det seneste toppunkt for langtidsledigheden blev nået i starten af 2011, hvor langtidsledigheden steg til knap 42.000 personer i kølvandet på finanskrisen. Siden da er langtidsledigheden overordnet set faldet støt mod det nuværende lave niveau.

En højere langtidsledighed kan være en hæmsko for, at ledigheden falder hurtigt igen, i takt med at økonomien genoprettes. Det skyldes blandt andet at langvarig ledighed kan medføre tab af kompetencer over tid. Det er dog ikke givet, at en stigning i langtidsledigheden fører til en højere strukturel ledighed på sigt. Varigheden af et økonomisk tilbageslag har stor betydning for udviklingen i langtidsledigheden. Som udgangspunkt ventes corona-krisen at være mindre langvarig end tilbageslaget i kølvandet på finanskrisen, hvilket alt andet lige reducerer risikoen for langtidsledighed.

En stigning i langtidsledigheden på 24.000 personer i 2020 vil imidlertid ikke påvirke den offentlige saldo anderledes end en tilsvarende stigning i den samlede

bruttoledighed. Efter samme fremgangsmåde som ovenfor er der lavet et regneeksempel, som resulterer i, at der bliver 24.000 flere ledige i 2020 end skønnet i maj-redegørelsen. Regneeksemplet indebærer i dette scenarie, at BNP falder med 7,0 pct. fra 2019 til 2020, og at den offentlige saldo forværres med yderligere 24 mia. kr. i forhold til skønnet i maj-redegørelsen.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister